

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен „**доктор**“ по: област на висше образование 3.0 Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Икономика и управление (селско стопанство)“.

Автор на дисертационния труд: РОСЕН ПЛАМЕНОВ ИВАНОВ

редовен докторант към катедра „Икономика“ при Аграрен университет, гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд: УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО

Рецензент: проф. д-р Албена Тодорова Краева-Митева, УНСС, област на висше образование 3.0 Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Икономика и управление (Екоикономика)“

определен/а за член на научното жури със заповед № РД-16 - 368/ 13.03.2025 год. от Ректора на АУ.

1. Актуалност на проблема.

Темата на дисертацията е изключително актуална, предвид рисковия характер на земеделския сектор, особено в условията на климатични и пазарни сътресения. Овощарството като подотрасъл има свои специфични уязвимости, но остава недостатъчно проучено в контекста на системното управление на риска в България. Авторът обосновано подчертава нуждата от интегриран подход към управлението на риска, като адресира празнина в националната научна и практическа литература.

2. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Изследването се основава на задълбочен преглед на научната литература и проблемите на практиката. Изследователската теза е добре формулирана, като е постигната необходимата обвързаност с формулираните четири хипотези, цел и задачи на дисертационния труд. Предложените и умело формулирани хипотези в достатъчен обем и по подходящ начин се доказват в дисертационния труд.

Посочените предмет и обект на дисертацията съответстват на формулираната теза, цел и задачи. Коректно са посочени ограниченията на изследването и неговия обхват. Целта на изследването е да се идентифицират

основните видове рискове в овощарството, да се оцени тяхното въздействие и да се предложат адекватни управленски стратегии. За реализацията ѝ са формулирани пет задачи, свързани с анализ на теорията, разработване на методология, събиране и обработка на емпирични данни, оценка на процесите по управление на риска и формулиране на практически решения.

Използван е комплексен методически подход, включващ дедуктивен и казусен анализ, анкетно проучване и статистическа обработка чрез регресионен и дисперсионен анализ. Изследването обхваща разнообразни овощни стопанства от цялата страна, съсредоточени основно в Горнотракийската низина.

3. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Дисертационният труд е структуриран в четири глави, допълнени с въведение, заключение, библиография и приложения. Обемът е 200 страници, съдържащи 45 фигури и 16 таблици. Използвани са 144 литературни източника, от които 110 на латиница. Авторът борави адекватно с литературата и демонстрира отлично познаване на изследваната проблематика.

4. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

В първа глава на дисертационния труд се разглеждат основните теоретични постановки относно управлението на риска в земеделието, с фокус върху овощарството. Класифицирани са рискове от различен характер – външни, секторни, организационни, биологични, както и рискове от кражби и вандализъм.

Втора глава обосновава методологичната рамка и формулира шест хипотези, свързани с възприятията, значимостта и управленските поведения на фермерите спрямо различни видове риск.

Третата глава представя резултатите от анкетното проучване, включително профила на стопаните, типовете рискове и тяхната класификация в шест основни групи. Особено ценен е предложеният модел за управление на риска в овощарството, съобразен със специфичните особености на сектора.

Четвърта глава съдържа ценни практически препоръки на три управленски нива – макро, секторно и микро, обхващащи както държавната политика, така и решения на ниво стопанство.

5. Приноси на дисертационния труд.

Сред основните научни и приложни приноси на дисертацията се открояват:

- Задълбочен анализ на същността и спецификата на риска в овощарските стопанства;
- Изграждане на аналитична рамка за изследване на рисковите фактори;
- Практически предложения за повишаване устойчивостта на сектора;
- Формулиране на управленски и институционални механизми на три равнища за справяне с риска.

6. Критични бележки и въпроси.

В дисертацията се очертават важни въпроси, на които кандидатът следва да обърне внимание при защитата:

- Обосноваване ролята на държавната политика и институционалната подкрепа в процеса и предложение за адекватни мерки в тази насока
- Разкриване връзката между индивидуалните характеристики на овощарите (напр. възраст, образование, опит) и начина за управление на риска, както и избора на стратегия за управление на риска.

7. Публикувани статии и цитирания.

Авторът е публикувал две статии по темата на дисертацията в рецензираното списание *Agricultural Sciences* (2023 и 2025 г.).

Авторефератът обективно отразява съдържанието и структурата на дисертацията, следвайки логична последователност и включвайки основни резултати, приноси и библиография.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на научените и приложените, от докторанта, различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на Росен Пламенов Иванов образователната и научната степен **“доктор”** по научната специалност **„Икономика и управление (селско стопанство)”**.

Дата: 29.04.2025
гр. Пловдив

РЕЦЕНЗЕНТ:
(проф. д-р Албена Митева)